

Umskipið Fiskavirking

Oddagrein

Lokomotivið gjørdist ikki tað lokomotiv, sum lokomotivsmiðir boðaðu frá, og tað hevur heldur ikki verið fært fyrri at toga føroyska samfelagið úr kreppuni.

TEY flestu halda óivað, at Fiskavirking hevur lagt eina køvandi hond á nógvrirsemi her á landi, hóast hugsjónin um serviki og meira einsháttadar fiskavørur var góð og bar í sær meiri góðsking.

OG TÓ. Í og við, at Fiskavirking er avmarkað til nøkur fá pláss, hava fleiri nýggj, smærri fiskavirki sæð dagsins ljós. V.ø.o.: lokomotivið hevur sett nakað í gongd, sum ikki var ætlað.

HESI smávirki og ætlanir, sum eru frammí, visa, at hugflog og virkisfýsni er til staðar, hóast møguleikarnir at læna pening ikki eru teir bestu, tí peningastovnar hava heldur valt at goyma teir í útlendskum peningastovnum og virðisbrevum.

MEN ein spurningur er, um smávirkin megna at lúka tey krøv, sum altjóða samfelagið krevur til innan-efirlit, vørudygd o.s.fr. Og ein annar spurningur er, um hesi virkin eru nógv sterk.

TAÐ almenna – umvegis Fíggjargrunnin og bankarnar – slóðaði fyrri Fiskavirking, og spurningurin er tí, hvønn fiskiðnaðar- og útjaðarapolitikk ætla landsstýrið at føra, nú tað tykist sum um vit eru á veg úr búskapar- og tilfeingiskreppuni.

FØROYSKA tjóðin er framvegis í kreppu. Øki í landinum liggja í niðu, og hvørki landsstýrið ella Javnaðarflokkurin kunnu góðtaka tað. Summi mæla tí til at »avtaka« Fiskavirking.

TAÐ er helst ikki nøkur loysn at taka av Fiskavirking. Tað merkir ikki, at øll tey gomlu flakavirkin lata uppáftur, sum summi tykjast halda. Fiskanøgðin er framvegis lítil og fíggjargrunnarnir fara neyvan at lata nógvrirki upp.

TÍ eigur spurningurin, um møguliga at umskipa Fiskavirking, at verða viðgjørdur, so felagið slepti tí partinum at virka fiskin, men leigaði virkin út og møguliga samskipaði tilvirkingina. Ein slik loysn hevði í øllum førum gjørt, at kreftir kring landið sluppu at royna seg. Og eisini sluppu vit undan, at nýggj virki verða bygd við síðuna av tómu virkjunum.

Sosialurin

Lesarabrøv

Okkum tørvar ein vinnusamskipanarmiðdepil

Lopransætlanin, skúladømi um manglandi samstarv

Í oddagrein í farnu viku, reisti Sosialurin spurningin, um ikki Landsverkfrøðingastovnurin (LV) átti ein leiklut í føroysku oljuvinnuni. Í samrøðu við Henning Jakobsen, landsverkfrøðing, snýr málið seg konkret um royndarboring í Lopra, sum donsku felagini Dopas og Danop hava fyrtrekað og boðið út til altjóða oljufelag, fyrri føroysku oljufyrirsitingina.

Í samrøðuni visir Henning Jakobsen á, at LV hevur staðið fyrri at útyggja vegir og havnir og stóð fyrri at bora teir 2.2 km, sum eru boraðir í Lopra, og at LV sjálvsagt hevði kunnað loyst hesa uppgávu eisini. Henning Jakobsen metir tað ið hent er, sum eitt mistak, og nevnið annars:

- at tað er umráðandi at vera við frá byrjan, soleiðis, at vit hava nøkur fólk sum arbeiða við hesum nýggja
- at hetta ikki er nakað mystiskt, men at tað er ein spurningur um at seta fólk at arbeiða við hesum
- AT VIT EIGA HÖPIN AV VÆLTÚBUNUM FÓLKI
- at teknikkivirðing er ikki nakar kunstur
- og halda vit fram at siga: at hetta er ov stórt, ov ógvusligt, at hetta kunnu vit ikki klára, ja so koma vit ongantið við.

Hetta kemur fullkomuliga óvart á lögmann, ið heldur málið er so álvarsamt, at hann boðsendir umboðum fyrri LV og oljufyrirsitingini til fundar.

Fyrri at bera í botuflaka, boðar lögmaður frá í Sosialinum, at projektið í Lopra er avmarkað og nakað sum oljufelagini sjálvi gjalda. Og heldur fram, at ætlanin var, at LV skuldi gera økið í Lopra klárt, men at hesum var vinnan ímóti.

Sostatt er hugburðurin, at føroyingar skulu bert gera arbeiði, sum teir sjálvi gjalda, meðan Dopas og Danop kunnu krevja sín part frá oljufelaginum. Ja, ein má spyrja, hvør ger hvat og hvat landsstýrið ætla. Tað mátti ikki kravt nakran landsstov, at rudda eitt arbeiðsøki í Lopra, tað klárar ein entreprenør. Men er álitið á okkara eigna fólk so lítið og undirbátligheitin so stór, at vit seta ein

royndan almennans tovn í at leiða projektið, at rudda fyrri gestunum, so haldi eg ikki at vit, sum tjóð eru búgvín til nakra oljuvinnu.

Viðari sigur lögmaður tó, at í framtíðini mugu føroyingar hava fyrri eyga, at samarbeiða væl og virðiliga, og at vit mugu ansa eftir at »ekspertisan« er í landinum. Ein góður og greiður málsetningur, men hvør skal strukturera partin hjá føroyingum í oljuvinnuni, Dopas ella Danop, tað almenna ella vinnan sjálf. Eg má siga, at eg ivist í um vinnan er fært fyrri at samstarva um fakmørk, og at loysa hesa uppgávu.

At samvinna við útlendskar fyrirtøkur og stovnar krevur ein »professionellan profil«, orku, pengar og kontinuitet. Alt tað sum vinnuni manglar. Eftir min- um tykki er tað bert ein almennur samskipanarmiðdepil, ið er mentur at loysa og umsita hesa uppgávu. Lopransverkætlanin er bert enn eitt prívum avleiðingina av sjálvdrátti og sundurlyndi føroyinga.

Undir yvirskriftini:

lendingar gjalda, sum t.d. lopransverkætlanin, er hetta við til at økja innøkuna til landið, úttan mun til um tað er almenna ella privata vinnan, ið ger arbeiðið.

At byrja nýggjar vinnu- mogleikar, »tilfeingismiðdepil« ella hvat tað skal vera, krevur orku og kostar pening. At ímynda sær, at útlendskar fyrirtøkur av sínum eitingum fara at gjalda okkara lærutíð og samfelagsmenning úttan egnan vinning fyrri eyga, er fáfongd. Lata vit marknaðarkreftir ráða sær sjálvum, eru vit fyrri ongum.

Lata vit danir fáa bæði pening og royndir frá oljuvinnuni sjálvari, fyrri eitt nú at fyrtreka og bjóða royndarboringina í Lopra út – arbeiði, ið vit eins væl kunnu gjørt sjálvi, og lata vit útlendskar fyrirtøkur, sum ikki lita føroyingum annað til, enn at loysa onkra hessini praktiska uppgávu, fáa bæði í posa og sekk, ruggar ikki rætt.

Fyrri meg er tað sostatt ein spurningur um at føroyingar gera sær greitt hvat vit vilja, um vit megna at marknaðarføra okkara tænastuvinnu og í hvønn mun vit skulu leggja dent á umsting, tekniska vitan og tað praktiska arbeiði. Í min- um hugaheimi er tað ráðgevarin, sum mælir til hvat skal henda og ikki entreprenørurin. Og hvat er mest avgerandi fyrri útvikling og landsins áhugamá, er einki at ivast í.

Um tað er landsverkfrøðingurin sum hevur sett í verk ónýtilig orvitisprojektið, ivist eg í. Eg haldi nú at hann í flestu førum, man hava gjørt sum politikararnir hava álagt honum at gera. At privati sektorin minskar, er tí at tað almenna ger færri iløgur og ikki tí at LV ger arbeiðið.

Politiskt er gott at seta sær ein greiðan málsetning upp »arbeiði til allar hendur«, men eins umráðandi er tað, at seta út í kortið áðrenn lagt verður frá landi og at halda kós. Í so máta er oljuvinnan einki undantak.

Arni Joensen, ráðg. verkfr. Klaksvík, 26. januar 1996

Landsverkfrøðingurin stýrir lögmanni, hevur ein ella annar huldumaður sent eitt lesarabrøv til Sosialin, ið hann letur John Petersen, lögtings- og vinnulivsmaður leggja rygg til. So lágt kann man ríða.

Huldumaðurin skrivur m.a.: at lögmaður mistekur seg við at lata LV vera uppi í royndarboringunum (í Lopra) fyrri skattaborgarans pening. At LV hevur mersogðið samfelagið við mong- um orvitisprojektið, sum eru óneyðug og ónýtilig. At tann privati sektorin minskar alsamt, meðan tann almenni veksur, at almennir stovnar mugu niðurlagast, at teir flestu eru óproduktivir og bert økja um úttanlandsskuldina. Hetta er, sum John Petersen plagar at siga, for langt út.

Tosa vit um tænastuvinnuna, er hon óproduktiv og økir um úttanlandsskuldina, um talan er um óproduktiva almenna iløgu. Men er talan aftur ímóti um tænastuvinnu í altjóða hóp ella tænastur til iløgu í Føroyum, ið út-